

Verkiezingsprogramma

1. Kernwaarden, drijfveren en speerpunten

Kernwaarden en drijfveren

De SGP Vijfheerenlanden presenteert u het verkiezingsprogramma 'Bereik je bestemming'. De SGP is een christelijke partij. Wij baseren onze politieke visie op de Bijbel en de gereformeerde belijdenisgeschriften. De SGP staat hiervoor, want het christelijke geloof is waardevol en biedt een moreel fundament voor het leven van mensen en voor de politiek. De SGP ziet de overheid als dienaar van God, die zich inzet voor het belang van burgers.

Bij onze partij hoort keuzes maken. Dat verwacht u ook van ons als christelijke partij. In ons verkiezingsprogramma leest u wat we willen bereiken. Kijkt u ook naar het hoofdstuk 'Kernprofielen'. Daarin maken we per dorp of stad duidelijk wat wij de komende vier jaar belangrijk vinden.

Thema's als liefde voor de God van de Bijbel, onze medemens, de zondag, en een overheid die probeert daar vorm en inhoud aan te geven, zijn voor ons belangrijke idealen. Die hebben we vertaald in ons verkiezingsprogramma.

Speerpunten

De nieuwe te vormen gemeente Vijfheerenlanden moet ook tot haar bestemming komen. Wat is het beste 'bestemmingsplan' waarbinnen iedereen tot zijn/haar recht komt? Wat ons betreft volgen we de volgende 'navigatiepunten':

- Basiswaarden voor samenleven: barmhartigheid, rechtvaardigheid, geloof, hoop en liefde
- Rust op zondag voor mensen en bedrijven
- Een goed ondernemersklimaat, ook voor onze agrariërs
- Dorpskernen met een sterke, eigen identiteit
- Een veilige woonomgeving voor iedereen
- Een duurzame gemeente in alle opzichten
- Bescherming en waardering van onze rijke historie
- Zo laag mogelijke gemeentelijke lasten
- Betaalbare jeugd- en ouderenzorg van goede kwaliteit

- Voldoende woningbouw voor starters en ouderen
- Verkeersproblemen aanpakken, sluisverkeer terugdringen

Zo hopen we vorm en inhoud te geven aan onze nieuwe bestemming Vijfheerenlanden!

2. Burger, bestuur & veiligheid

Burger & bestuur

Visie

De SGP vindt dat het besturen van een gemeente het beste gebaseerd kan zijn op de richtlijnen die de Bijbel ons aanreikt. De dienstverlening moet op orde zijn. Ook vraagt het besturen van Vijfheerenlanden een zorgvuldige luisterhouding en grote betrokkenheid op de samenleving. Met de eigenheid van kernen wordt rekening gehouden. De gemeente bevordert eigen initiatief en verantwoordelijkheid nemen. Hiervoor worden vooraf kaders en eventueel ook middelen beschikbaar gesteld.

Concreet

- Vijfheerenlanden wil dicht bij burgers en instellingen staan. Daarvoor is slagkracht nodig. Daarom wordt bovenplaatselijke samenwerking, over provinciegrenzen heen, alleen aangegaan als het wettelijk verplicht is of meerwaarde heeft voor onze inwoners.
- SGP Vijfheerenlanden ziet het klassieke gezin en familieverbanden als hoekstenen van de samenleving.
- Wanneer kernen en gemeenschappen taken zelf willen doen, is daarvoor de ruimte. Dit gebeurt binnen duidelijke kaders zodat Vijfheerenlanden kan waken over het algemeen belang en haar rol als overheid waar kan blijven maken.
- Kerken hebben een belangrijke rol in onze nieuwe gemeente en worden actief betrokken bij het gemeentelijk beleid. Dit kan onder andere in de vorm van een pastoresoverleg.
- De SGP draagt graag bestuurlijke verantwoordelijkheid. Wethouders komen bij voorkeur uit Vijfheerenlanden zelf, omdat zij bekend zijn met de cultuur en identiteit van deze omgeving.
- Er wordt per kern gewerkt met ambtelijke aanspreekpunten en een (coördinerend) wethouder. Samen met de kernen wordt een representatieve visie opgesteld.
- De SGP zoekt de komende vier jaar actief de kernen op om te horen wat er speelt. Ze wil per kern graag partijleden betrekken bij het politieke handwerk. Deze mensen kunnen de 'ogen en oren' van de lokale gemeenschap zijn.

- Omdat dienstverlening in kernen (dorpshuizen e.a.) en bij mensen thuis plaatsvindt, is het niet nodig drie gemeentehuizen te behouden. Zo snel als mogelijk wordt de locatie voor een gemeentehuis bepaald. Voor ons zijn kostenefficiëntie en bereikbaarheid voor medewerkers hierbij de belangrijkste criteria.
- Zondagsarbeid door ambtenaren, behoudens bij calamiteiten waarbij uitstel niet verantwoord is, dient te worden voorkomen. Ambtenaren met gewetensbezwaren kunnen niet tot niet-noodzakelijke zondagsarbeid worden verplicht. Ook bij het selecteren van gemeentelijk personeel is gewetensbezwaar tegen zondagsarbeid geen selectie criterium. Waar nodig is dit verankerd in verordeningen en het gemeentelijk personeelsbeleid.
- Per kern meet de gemeente het functioneren van bestuur en gemeenteraad.
- Gebrek aan kwalitatieve en kwantitatieve ambtelijke capaciteit is soms de cruciale vertragende factor in een aanpak. Daarom wordt, onder verstrekking van duidelijke kaders en verantwoordingsafspraken, meer met het maatschappelijke middenveld en burgers samengewerkt.
- De SGP pleit voor invoering/handhaving van het ambtsgebed, gemotiveerd door onze Joods-christelijke historie.
- Lokale politiek is te weinig zichtbaar in de media. Dit komt de kwaliteit van de lokale democratie niet ten goede. Vijfheerenlanden voert een actief beleid om het politieke debat op een onafhankelijke wijze zichtbaar te maken voor de burgers en faciliteert dit met ruimte voor lokale media, kranten en livestream-verbinding van raadsdebatten.

Veiligheid

Visie

Veiligheid is een van de belangrijkste zaken in onze samenleving. Burgers willen veiligheid in hun huis, in hun wijk, in het verkeer, op school en op het werk. Zorgen voor veiligheid behoort tot de kerntaken van de overheid. De politie draagt daarbij zorg voor de fysieke veiligheid.

De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid voor wat betreft het gevoel van veiligheid. Toch staat de gemeente daarin niet alleen. Ook corporaties, instellingen, ondernemers en burgers zelf zijn verantwoordelijk voor veilig wonen, werken en reizen. De SGP vindt het belangrijk om samen te werken aan veiligheid. Samen met partners en vrijwilligers moet het veiligheidsgevoel worden verbeterd. Inwoners en ondernemers willen steeds vaker meehelpen om criminaliteit en overlast te bestrijden. De gemeente ondersteunt initiatieven die meehelpen aan meer veiligheid.

Concreet

- Burgers moeten zich veilig voelen in onze gemeente. De rol van de politie wordt versterkt. De praktijk leert dat het aantal wijkagenten dat ook (tijdens kritische uren) daadwerkelijk in de wijk of kern werkt niet voldoende is. De SGP is bereid op gemeentelijke kosten en onder stringente voorwaarden extra wijkagenten en/of boa's aan te stellen.

- Per kern is er een veiligheidsprofiel en worden bijbehorende veiligheidsmaatregelen genomen. De inwoners zorgen samen met Buurtpreventie, Buurttoezicht en gerichte politie-inzet voor een beter (gevoel van) veiligheid. Ook moeten er betere afspraken gemaakt worden over de zorg-veiligheidsaanpak omdat het aantal inwoners met een psychiatrische achtergrond en/of verward gedrag flink in aantal toeneemt.
- De SGP hecht sterk aan lokaal verankerde brandweezorg met korte aanrijdtijden
- Door de overgang van de provincie Zuid-Holland naar Utrecht staat de plaats van de ambulancepost Meerkerk ter discussie. De nieuwe plek in Vijfheerenlanden garandeert zo kort mogelijke aanrijdtijden.
- De SGP is voor cameratoezicht in risicogebieden
- Bij HALT-verwijzingen worden de ouders nadrukkelijk betrokken en alternatieve werkzaamheden worden verricht in de kern waar de jongere woont
- Er wordt geëxperimenteerd met vuurwerkvrije zones

3. Sociaal domein

Algemeen

Visie

Leven in een gebroken samenleving betekent hulp bieden aan zwakke en kwetsbare mensen vanuit een Bijbelse visie. Zingeving is daarbij een sleutelbegrip. Maar ook eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en samenredzaamheid (gezin, familie, kerk en andere maatschappelijke verbanden) spelen een belangrijke rol. Het gemeentelijke beleid gaat bij het beoordelen van zorgsituaties uit van de hele mens in zijn leefomgeving, samenwerken op basis van vertrouwen, voorkomen is beter dan genezen en het beleid steekt in op een lange termijn aanpak. Inwoners worden opgeroepen tot hulpvaardigheid als uiting van goed burgerschap.

Concreet

- De bureaucratie in het sociaal domein wordt teruggedrongen.
- Complexe problemen bij jeugd en ouderen worden opgelost door samenwerking tussen sociaal team, huisartsen, scholen en anderen maatschappelijke instellingen
- Het sociale netwerk rond een cliënt inschakelen (Sociale Netwerk Versterking) is de beste methode om de hulpverlening effectief en goedkoop te maken. E-health kan, waar dit verantwoord is, ondersteunen.
- De samenwerking tussen professionals en cliënten wordt actief ondersteund met voorlichting over wat de mogelijkheden zijn. Waar mogelijk krijgen maatschappelijke instellingen het vertrouwen om binnen kaders meer taken uit te voeren.

- De SGP koestert de hoge waarde van het vrijwilligerswerk. Vrijwilligers verdienen de waardering van de samenleving. Jongeren kunnen via een maatschappelijke stage leren om wat voor hun medemens te betekenen.
- De SGP wil voldoende controle op effectieve inzet van zorgmiddelen. Daarom pleit de SGP voor een persoonsvolgende financiering, waarbij de verzekeraars en gemeente hun budgetten onderling kunnen verschuiven, zodat zij zorg onderling kunnen uitwisselen.
- De SGP is voor optimale keuzevrijheid in de zorg
- De aanwezige ervaringsdeskundigheid uit de samenleving wordt benut door inbreng van advies- en cliëntenraden.
- De zorg blijft voor iedereen toegankelijk, onafhankelijk van het inkomen.
- De SGP is voorstander van kerkelijke betrokkenheid bij ontwikkelingen in het sociale domein. We denken dan o.a. aan mantelzorg, hulp aan minderheden, Schuldhulpmaatje en vrijwilligerswerk binnen diverse verenigingen. Een pastoresoverleg en diaconaal samenwerkingsverband van kerken zijn hieraan dienstbaar.
- Zorgboerderijen en buitenactiviteiten zijn gewenst en zinvol voor dagbesteding van jeugdigen en ouderen, met en zonder verstandelijke en psychische beperking. Initiatieven worden waar nodig ondersteund.
- Burgerinitiatieven met toegevoegde waarde ondersteunt de SGP van harte
- Opgelegde beperkingen voor roken (binnen en buiten gebouwen) worden nageleefd
- De SGP is tegen vestiging van coffee- en seksshops. Aan een proef of experiment voor wietteelt zal de SGP geen steun verlenen.
- Kansspelen en kansspelautomaten in de horeca worden zoveel mogelijk teruggedrongen

Jeugdbeleid

Visie

De SGP wil jeugd met problemen een toekomst bieden. Daarom moeten jeugdproblemen zo vroegtijdig mogelijk en bij voorkeur in gezinsverband worden aangepakt.

Concreet

- In het gezin moet de basis worden gelegd voor een goed functioneren in de maatschappij. De SGP streeft ernaar dat jongeren gezond en veilig opgroeien tot burgers die vanuit een gezond verantwoordelijkheidsbesef volop meedoen in de samenleving. Daarom wil de SGP investeren in ondersteuning van het gezin.
- De SGP gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van jongeren, ouders en de gemeenschap. Waar (opvoed)ondersteuning nodig is, behoort die zo dicht mogelijk bij de leefomgeving van de jeugdigen en gezinnen plaats te vinden, hoewel dat niet altijd haalbaar of wenselijk is.

- Als gezinnen ondersteuning nodig hebben, heeft het de voorkeur voor het gezin één plan en één regisseur te realiseren.
- In het aanbod aan zorg en andere maatschappelijke dienstverlening is er altijd de keuze om te kiezen voor een identiteitsgebonden instelling die past bij de (christelijke) geloofsovertuiging.
- Kinderopvang is primair de taak van de ouders. Als in bijzondere omstandigheden een beroep wordt gedaan op de gemeente, dient zij in samenwerking met andere instanties een oplossing te zoeken. Daarbij heeft kinderopvang in de vorm van gastouderopvang de voorkeur.
- We moeten zorgen voor preventieve voorlichting op gebied van verslaving en obesitas.
- Het organiseren van verantwoorde jeugdactiviteiten heeft de steun van de SGP.

Ouderen

Visie

Ouderen moeten zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving oud kunnen worden. Eerst is het netwerk rond de oudere mens (gezin, familie e.a.) verantwoordelijk voor de zorg en aandacht die nodig is. De (gemeentelijke) overheid scheidt randvoorwaarden voor betaalbare (medische) ondersteuning, stimuleert samenwerking in het sociaal domein en levert zorg en ondersteuning als het netwerk hiertoe niet in staat is.

Concreet

- De SGP is voor een periodieke gezondheidscontrole voor ouderen vanaf 60-65 jaar. Het Consultatiebureau voor Ouderen en andere samenwerkingsverbanden waarbij vertrouwensmomenten worden benut, worden ondersteund
- De aanpak van eenzaamheid bij ouderen gaat samen met een ondersteuningsproject voor ondervoeding/slechte voeding.
- Tussen ziekenhuis, huisartsen en verpleeg-verzorgingshuizen moeten sluitende afspraken gemaakt worden over doorverwijzing en terugkeer van ouderen. Respijtzorg en dagopvang zijn voldoende aanwezig.
- De SGP vindt dat de ouderen zo lang mogelijk in voldoende levensloopbestendige woningen moeten kunnen wonen. Daarvoor moeten alle noodzakelijke instrumenten beschikbaar zijn.
- Goede ondersteuning bieden aan mantelzorgers en vrijwilligers daar waar nodig is. Een sterke welzijnsinstelling en het mantelzorgcompliment met keuzemogelijkheid horen daarbij.
- De SGP onderschrijft de noodzaak tot voldoende hospicezorg.

Alcohol & drugsbeleid

Concreet

- De SGP vraagt speciale aandacht voor het verslavingsbeleid. Er bestaan veel vormen van verslaving. Vooral verslaving aan alcohol, drugs, roken, gokken, e.a. vragen gerichte behandeling. Verslaving vormt een bedreiging voor de gezondheid en het toekomstperspectief van de betrokkene en leidt soms ook tot openbare overlast. Daarom wil de SGP een verslavingsbeleid, dat de problemen erkent en gerichte maatregelen neemt.
- De SGP ziet dan ook graag een (regionale) aanpak om alcohol en drugsgebruik terug te dringen. Een campagne als “Verzuip jij je toekomst?” zou wat de SGP betreft direct weer nieuw leven ingeblazen moeten worden. De combinatie van preventie, zorg en handhaving biedt de meeste kans op succes. De ouders dienen hierbij intensief betrokken te worden.
- De SGP pleit voor het maken van afspraken met de horeca over alcoholmatiging.

Kwetsbaren, minima & armoedebelid

Concreet

- De SGP houdt oog voor mensen die door omstandigheden niet in staat zijn om aan het arbeidsproces deel te nemen.
- Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (langdurig werklozen, gehandicapten, bijstandsgerechtigden) worden door de gemeente actief geholpen om aan werk te komen. Daarbij werkt de gemeente nauw samen met werkgevers (gemeente/regio), Avres, onderwijs en andere maatschappelijke instellingen. Waar toeleiding naar werk (nog) niet mogelijk is, wordt een maatschappelijke tegenprestatie verwacht.
- Bij het verstrekken van sociale uitkeringen hoort een actieve controle op rechtmatigheid.
- Op het gebied van de sociale zekerheid heeft de gemeente een verantwoordelijke taak in het ondersteunen van financieel zwakkeren om te kunnen voorzien in de noodzakelijke levensvoorwaarden. Voor het goed uitvoeren van het lokale minimabeleid en tegengaan van armoede neemt de gemeente het initiatief tot regelmatig en structureel overleg met instellingen op gebied van beheersing en preventie van armoedebestrijding, zoals Avres, voedselbank, diaconieën, Stichting Schuldhulpmaatje Vijfheerenlanden etc. De SGP draagt de voedselbank een warm hart toe.
- Het gemeentebestuur schenkt extra aandacht aan mindervalide en gehandicapte inwoners. Ze worden betrokken bij het beleid en beheer om zo voldoende toegankelijke openbare voorzieningen zoals (gemeentelijke) gebouwen en winkels te krijgen. Ook in het verkeer en bij vervoer(svoorzieningen) worden belemmeringen zoveel mogelijk weggenomen.

- Voor inwoners die moeite hebben met lezen of schrijven en niet voldoende digitaal vaardig zijn wordt een aanpak ontwikkeld die deze mensen ondersteunt en zo mogelijk ook leert hoe ze hierin verbetering kunnen aanbrengen. De gemeente zet zich actief in om asielzoekers die zich blijvend hier mogen vestigen de Nederlandse taal te onderwijzen. Beheersing van onze taal is noodzakelijk om aan onze maatschappij te kunnen deelnemen.
- Naar Bijbelse opdracht zal gastvrijheid worden betoond aan de vreemdeling 'binnen onze poorten'. Voor zover het vluchtelingen of asielzoekers betreft, kan opvang in beginsel slechts van tijdelijke aard zijn en moet beseft worden dat vestiging gericht moet zijn op toekomstige terugkeer naar het land van herkomst.

4. Economie, werk & inkomen

Visie

Werken is waardevol. Niet alleen voor het inkomen, maar ook voor contacten. Wie werkt heeft doorgaans minder last van eenzaamheid. Maar wie dat niet kan, verdient ondersteuning van de overheid die zorgt voor haar burgers.

Bij lokale economie en een sociale arbeidsmarkt hoort ook rust op zijn tijd, of beter gezegd op Zijn tijd. God heeft in Zijn wijsheid ons de zegen van een collectief rustmoment gegeven: de zondag. Deze dag is bedoeld om Hem te dienen en te rusten van al onze arbeid.

Vanuit die visie wil de SGP zich sterk maken voor het bedrijfsleven in het algemeen en lokale ondernemers in het bijzonder. Vanuit onze opdracht om een goed rentmeester te zijn wil de SGP een gezonde (circulaire) economie bevorderen. De economische ontwikkeling is vooral gestoeld op particulier initiatief. De taak van de gemeente is voornamelijk voorwaardenscheppend door de toepassing van praktische regels en kansen bieden aan ondernemers.

In onze plattelandsgemeente dient de agrarische sector vanuit zowel economisch als landschappelijk belang een speerpunt van beleid te zijn. De SGP wil het karakter van de landelijke gebieden zoveel mogelijk behouden. De sector heeft zeker toekomst, maar staat wel onder druk. Het aantal agrariërs dat zijn werkzaamheden (al dan niet gedwongen) beëindigt, neemt toe. Het is daarom steeds belangrijker om als gemeente met boeren, tuinders, fruittelers en siertelers in gesprek te gaan over een toekomstbestendig agrarisch beleid met oog voor dierenwelzijn.

Detailhandel

Concreet

- Blijvend investeren in een goede relatie ondernemers-gemeente.
- Een levendige bedrijvigheid is van belang binnen de gemeente, zoals het aanwezig zijn van een goed en bloeiend winkelbestand. De SGP wil extra aandacht voor de detailhandel en is daarom voorstander van het stimuleren van initiatieven in kernen waar de middenstand dreigt te verdwijnen. Overleg tussen gemeente en ondernemers speelt hierbij een belangrijke rol, waarbij ook zeker de lokale bedrijvigheid en initiatieven vanuit de gemeenschap moeten worden bevorderd.

- Voor winkelleegstand zal een adequate oplossing gezocht dienen te worden. Initiatieven daarvoor juicht de SGP van harte toe.

Bedrijven

Concreet

- Het behoud, uitbreiden en nieuw vestigen van bedrijven vormt speerpunt van beleid. Onze ligging en potentie als regio(knooppunt) maakt onze gemeente uitermate geschikt voor vestiging en innovatie van bedrijven in de nabijheid van uitvals- en snelwegen. Er worden voor dit speerpunt voldoende mensen en middelen vrijgemaakt. Er is speciale aandacht voor bedrijven die aansluiten bij het werknemersprofiel van onze gemeente.
- Bedrijventerreinen worden verder gerevitaliseerd en indien nodig uitgebreid. Bij voorkeur binnen de eigen gemeentegrenzen. Mocht dit niet mogelijk zijn dan zal er regionaal worden gekeken.
- Bedrijvigheid in de kernen, mits passend binnen de context van deze kern, is belangrijk voor de levendigheid.
- De SGP is voor het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor (nieuwe) bedrijven. Aanleg van glasvezel is daarbij sterk ondersteunend.
- De SGP is voor het verder uitbouwen van het ondernemersloket
- De SGP ziet bij inkoop graag dat de ondernemers binnen de eigen gemeentegrenzen voldoende kansen krijgen om mee te doen.

Agrarische sector

Concreet

- In het bestemmingsplan buitengebied worden voor agrarische bedrijven geen aanvullende beperkingen opgelegd t.o.v. landelijk en provinciaal beleid.
- Door de afname van de agrarische werkgelegenheid staat de economische basis van het landelijke gebied onder druk. Deze negatieve ontwikkeling biedt ook kansen door o.a. verbreding van hun activiteiten te faciliteren en initiatieven daartoe binnen de vooraf gestelde kaders te steunen.
- Het combineren van agrarische activiteiten met het beheer van natuur- en landschapswaarden bevorderen. De consequenties van dergelijke functieveranderingen of van nieuwe activiteiten moeten echter vooraf goed overwogen worden waarbij de identiteit van ons landelijk gebied niet in het gedrang mag komen.
- Door samenvoeging kan het gebeuren dat grotere agrarische bedrijven ontstaan. Dit kan inhouden dat agrarische bouwblokken vergroot moeten worden. De 'Ruimte voor ruimte-regeling' wordt ruimhartig toegepast en staat bebouwing tot 850 m³ toe. Soepel omgaan met alternatief gebruik (woningsplitsing/appartementen) hoort daarbij.

- Landbouwverkeer hoort vanwege de economische belangrijkheid van deze sector bij het Vijfheerenlanden-wegennet. Vooral veilig verkeer is daarbij een belangrijk thema. O.b.v. een wegeninventarisatie wil de SGP samen met alle relevante partijen een aanpak formuleren die beide belangen zo goed mogelijk verenigt, waarbij onderwerpen als bereikbaarheid, veiligheid, bodembeheer, landbouw en circulaire economie ook een belangrijke rol spelen. De SGP laat de veiligheid van langzaam verkeer zwaar meewegen in haar keuzes.
- De SGP is tegen verrommeling van het buitengebied en is daarom terughoudend in vestiging van bedrijvigheid
- Karakteristieke boerderijen blijven voor VHL behouden.

Zondagsrust

Concreet

- De SGP is principieel niet voor commercieel gerichte bedrijvigheid op zondag en streeft naar sluiting van winkels op zondag.
- Bij het aanbesteden van werk in opdracht van de gemeente Vijfheerenlanden zal bij de uitvoering van die werkzaamheden de zondagsrust in acht worden genomen.

5. Onderwijs

Visie

Onderwijs is in de eerste plaats een manier van werken om de door God gegeven talenten te ontwikkelen. Kennis, inzicht en vaardigheden behoren gericht te zijn op de eer van God, op de dienst aan de naaste en zij dienen bij te dragen aan verantwoordelijkheid ten opzichte van de schepping. Bijbelonderwijs is daarom belangrijk, op alle scholen binnen onze gemeente.

De gemeente is betrokken bij het geheel van het lokale onderwijsveld. Het Rijk blijft verantwoordelijk voor goed onderwijs en voor toezicht op de onderwijskwaliteit. De vrijheid van onderwijs is leidend voor het gemeentelijk onderwijsbeleid.

De gemeente heeft vooral een rol bij het scheppen van goede randvoorwaarden en heeft daarom een taak bij lokaal onderwijsbeleid, passend onderwijs, leerlingenvervoer, nieuwbouw en uitbreiding van scholen, het tegengaan van onderwijsachterstanden en toezicht op de leerplicht.

De professionele ruimte van scholen moet daarbij voorop blijven staan.

VHL stimuleert het contacten tussen scholen, onderwijsveld, het lokale bedrijfsleven (stage- en arbeidsplaatsen) en het maatschappelijk middenveld. Bij de bestrijding van het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten speelt de leerplichtambtenaar een centrale rol en kunnen afspraken gemaakt worden over het te voeren beleid. De SGP pleit voor het geven van bijbelonderwijs op de openbare scholen.

Onderwijshuisvesting

Concreet

- De SGP pleit in stedelijk gebied voor meervoudig gebruik van schoolgebouwen. Hierbij kan gedacht worden aan sport, avondgebruik, podia, ouderonderwijs en andere verenigingen waarbij rekening gehouden wordt met het levensbeschouwelijk karakter en de identiteit van de school. Ook pleit de SGP voor actieve bestrijding van leegstand in scholen.
- De SGP pleit ervoor dat de scholen in alle kernen behouden blijven waarbij zorg wordt gedragen voor kwalitatief goede onderwijshuisvesting. Een goed binnenklimaat, veiligheid en duurzaamheid hebben prioriteit.
- De SGP staat ervoor dat de onderwijsgebouwen zodanig ingericht worden dat tegemoetgekomen kan worden aan een toenemende diversiteit van leerlingen als gevolg van passend onderwijs.

Brede scholen

Concreet

- De ontwikkeling om te komen tot een brede school is primair een keus van de school zelf. Het dient dan te gaan om een samenvoeging van kwalitatieve voorzieningen die met elkaar raakvlakken hebben en aanvullend zijn. Ook welzijnsvoorzieningen kunnen daartoe behoren, denk hierbij aan bijvoorbeeld vroeg- en voorschoolse educatie.

Bibliotheken

Concreet

- De SGP streeft in deze tijd van de beeldcultuur de bevordering van de leescultuur onder jong en oud na. De bibliotheek vervult hierbij een belangrijke functie als 'informatiemakelaar'.
- De SGP ziet het liefst de bestaande bibliotheken gehandhaafd. Daar waar er geen bibliotheek gerealiseerd is of kan worden of niet meer in stand gehouden kan worden is de mogelijkheid van Bibliotheek op School een uitstekend alternatief waarbij iedere school het assortiment kan kiezen dat past bij de identiteit van de school. Ook kerken kunnen hierbij een belangrijke rol spelen.

Leerlingenvervoer

Concreet

- Wanneer onderwijs van een bepaalde levensbeschouwelijke richting niet binnen onze gemeente aanwezig is, vindt er een tegemoetkoming in de vervoerskosten plaats voor de afstand tot de dichtstbijzijnde school van de desbetreffende levensbeschouwelijke richting.

6. Cultuur, recreatie & sport

Cultuur

Visie

Cultuur en cultuuruitingen dienen tot eer van God en welzijn van de naaste te zijn. Ze moeten passen bij het karakter van de gemeente en/of kern. Dat betekent dat de SGP voorstander is van onder voorwaarden (bijv. beperken geluidsoverlast) organiseren van evenementen die horen bij het karakter van stad of dorp en die de onderlinge band versterken. Te denken valt aan de paardenmarkt. Cultuuractiviteiten die op zondag plaatsvinden kunnen niet op instemming van de SGP rekenen. De SGP hecht grote waarde aan de beleving van cultuur zodat de aantrekkingskracht van de gemeente wordt bevorderd. Primair dienen culturele activiteiten voort te komen uit particulier initiatief, de gemeente vervult hierbij waar noodzakelijk een stimulerende en ondersteunende rol. Kunstuitingen in de publieke ruimte mogen niet kwetsend zijn.

Concreet

- Beeldende kunst in de openbare ruimte als uitingsvorm van identiteit en cultuur(beleving) stimuleren en realiseren.
- Vijfheerenlanden stimuleert, met inachtneming van de identiteit van de school, cultuureducatie op scholen.
- Glas vormt een onlosmakelijk onderdeel van de cultuurhistorie van Leerdam. Door meer samenwerking tussen partijen is het mogelijk de Glasblazerij en het Glasmuseum voor Leerdam te behouden. De gemeente ziet deze samenwerking primair als een verantwoordelijkheid voor partijen zelf en ondersteunt indien noodzakelijk.

Monumentenbeleid

Visie

Monumenten, zowel woningen, winkels, overige (binnenstedelijke) gebouwen, de inrichting van het (cultuur)landschap als boerderijen, zijn beeldbepalend voor de cultuur en identiteit van Vijfheerenlanden. Monumentenbeleid is daarom voor de SGP speerpunt en verdient een krachtige impuls.

Concreet

- Onze cultuurhistorie wordt meer zichtbaar gemaakt voor inwoners en bezoekers.
- Vijfheerenlanden formuleert per kern en voor het buitengebied een duurzaam monumentenbeleid. Vianen (180 monumenten!), Ameide en ook Leerdam zijn historische 'parels'.

- Er wordt een stichting opgericht die panden en andere cultuurhistorische elementen aankoopt, herstelt en waar mogelijk weer verkoopt ('revolving fundgedachte').
- Historische verenigingen en andere belangrijke cultuurdragers van het landschap bundelen hun krachten onze rijke historie zichtbaar te maken en te bewaren.
- De SGP pleit voor het bevorderen van cultuurhistorisch besef door een historische canon van Vijfheerenlanden op te stellen.

Recreatie

Visie

De huidige stressvolle prestatie maatschappij vraagt tegenwicht in de vorm van verantwoorde ontspanning. Vijfheerenlanden zorgt vooral voor de randvoorwaarden die dit mogelijk maken en voert deels zelf uit. Een bloeiend verenigingsleven draagt daaraan bij. De recreatievoorzieningen dienen te passen bij het karakter van Vijfheerenlanden moeten de zondagsrust niet aantasten.

Concreet

- Vijfheerenlanden werkt mee aan het in stand houden en waar mogelijk ontsluiten/aanleggen van natuur- en groengebieden en landschappelijke cultuurdragers. Vijfheerenlanden bevordert hiervoor het aanleggen van wandel- en fietsroutes. Er zijn voldoende rust- en pleisterplaatsen om van de natuur te genieten.
- Waterrecreatie wordt in onze waterrijke gemeente voldoende ruimte geboden. De beroepsvaart ondervindt hiervan geen hinder.
- Hengelsportverenigingen krijgen de ruimte om hun voornemens te realiseren en bieden ondersteuning bij vis, water- en oeverbeheer.
- Kleinschalige campings worden bevorderd, meerdaagse recreatieve arrangementen worden mogelijk gemaakt.

Dorpshuizen

Concreet

- Dorpshuizen zijn onmisbaar als culturele, recreatieve en vaak ook sportieve voorziening voor kern of wijk. Vijfheerenlanden realiseert een op de kern of wijkgericht exploitatiemodel dat duurzame verankering van deze voorziening borgt.

Toerisme

Visie

Vijfheerenlanden heeft een aantrekkelijk toeristisch-recreatief profiel waardoor veel mensen van buiten Vijfheerenlanden onze streek bezoeken. Vooral voor wandelen, fietsen, waterrecreatie en cultuurhistorie is Vijfheerenlanden aantrekkelijk. Dit sluit massatoerisme uit. Toeristische voorzieningen en activiteiten moeten passen bij het

(onderscheidende) karakter van stad en dorp in Vijfheerenlanden en de zondagsrust niet aantasten.

Sport

Visie

Verantwoorde sportbeoefening is positief voor de gezondheid en versterkt de sociale component van een samenleving. Sport op zondag wordt door de SGP afgewezen. De gemeente heeft een taak in het stimuleren van recreatieve sportbeoefening, gericht op deelname aan de samenleving en het positief beïnvloeden van de gezondheid. Er moet een gezond evenwicht zijn tussen het algemeen belang en de kosten die de gemeente maakt om het sporten te stimuleren. Zelfwerkzaamheid van de sportverenigingen is voorwaarde voor een gemeentelijke bijdrage.

Concreet:

- Vijfheerenlanden zet vooral in op recreatieve sportvoorzieningen. Jongeren, maar ook ouderen, worden geactiveerd om te gaan sporten en bewegen. Zie tevens het onderdeel 'spelen' in dit verkiezingsprogramma.
- Sportaccommodaties zijn functioneel, sober en doelmatig en zijn beschikbaar voor recreanten en maatschappelijke instellingen. Ouderen en gehandicapten zijn specifieke doelgroepen waarvoor sportaccommodaties toegankelijk zijn gemaakt. Sportverenigingen dragen substantieel bij in het exploitabel houden van sportaccommodaties.

7. Duurzaamheid, volksgezondheid, milieu & leefomgeving

Visie

Rentmeesterschap is één van de centrale gedachten van de SGP. We moeten verantwoord omgaan met de schepping. Een duurzame samenleving, waarbij kinderen en kleinkinderen niet worden belast met de negatieve effecten van onze generatie, is erg belangrijk. Ook past een zekere nuchterheid: draagkracht en draaglast moet in evenwicht zijn. We kunnen daar zelf het meeste aan doen door te 'consuminderen'. Daar past een circulaire economie bij. Milieuregels worden bij voorkeur (inter)nationaal gemaakt. De SGP zal gemaakte afspraken respecteren en nastreven.

Duurzame energievoorziening

Visie

De vraag naar energie stijgt. Fossiele energiebronnen op aarde raken op en het gebruik van fossiele energie geeft broeikasgassen en opwarming van de aarde. We halen dingen uit de grond die we niet meer kunnen terugstoppen. In het kader van rentmeesterschap is dat het meest twijfelachtig. Daarom wil de SGP een actieve bijdrage leveren aan energiebesparingen. Ook willen we rendabele, duurzame energiebronnen inzetten. DeSGP staat een nuchter klimaatbeleid voor. Het is onze plicht als rentmeesters goed voor de aarde te zorgen. Dat betekent echter niet dat wij door ons doen en laten de aarde in stand kunnen houden. De maakbaarheidsgedachte van de klimaatpolitiek roept terecht weerzin op.

Concreet

- Integrale aanpak van duurzaamheid door middel van landelijk, provinciaal én lokaal klimaatbeleid (in de nieuwe gemeenteraad vast te stellen).
- Samenwerking met organisaties die dezelfde doelstellingen hebben als wij, bijvoorbeeld lokale natuur- en energieorganisaties.
- De gemeente Vijfheerenlanden moet op het gebied van duurzaamheid zelf het goede voorbeeld geven door haar openbare gebouwen duurzaam te maken.
- De bestaande woningvoorraad wordt, met inachtneming van de financiële mogelijkheden van huiseigenaren, zo snel mogelijk verduurzaamd. De transitie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij de kosten per huishouden zo beperkt mogelijk moeten blijven. Hierbij zal aangesloten worden bij stimulerende maatregelen van landelijk, provinciale en lokale overheden (bijv. duurzaamheidsleningen) en de inzet van woningcorporaties. De start is kleinschalig en in wijk of kern waar het meeste draagvlak is.
- Nieuwe wijken zijn zonder aardgas, met gebruikmaking van alternatieve mogelijkheden, o.a. warmtepompen
- Waar mogelijk maakt VHL gebruik van restwarmtebronnen die beschikbaar zijn of komen om huizen te verwarmen
- Binnen de gemeente Vijfheerenlanden moet een beleidskader ontwikkeld worden over de ontwikkeling van zonneweiden (weiden met zonnepanelen) in het buitengebied. De SGP vindt dat dit alleen toegestaan mag worden op restgronden.
- Vanuit de landelijke overheid krijgen lokale overheden de opdracht meer duurzame energie te produceren. Hierbij hoort ook windenergie. SGP Vijfheerenlanden werkt mee aan deze ontwikkeling, maar wil de nadelen (ontsiering van het landschap, geluidsoverlast, slagschaduw) zo veel als mogelijk beperken. Daarnaast vindt de SGP dat er voor de ontwikkeling van windmolens draagvlak moet zijn onder de bevolking. Om dit te bereiken dient het eigendom voor tenminste 50% in de streek te liggen bij een burgercollectief.

Volksgezondheid

Visie

De volksgezondheid moet een punt van aanhoudende zorg van de overheid zijn. Het is voor ons bruto nationaal geluk belangrijk dat welvaart en welzijn met elkaar in balans zijn. De gemeentelijke overheid kan veel voor zijn burgers betekenen door in volksgezondheid en welzijn te investeren.

Concreet

- Een gemeentelijk gezondheidsplan met concrete doelstellingen voor bewegen en voor het simuleren van een gezonde levensstijl.
- Voorlichting op scholen over bewegen, gezonde voeding en gevaren van verslaving.

Milieu en leefomgeving

Visie

We moeten zorgvuldig omgaan met de natuur. We hebben de taak om Gods goede schepping te bouwen en te bewaren. Een schoon milieu moet daarom onze aandacht hebben. We kunnen immers lokaal het grootste verschil maken.

Concreet

- Wateroverlast wordt bestreden door o.a. meer lokale waterberging en initiatieven als 'Tegels eruit, groen erin' of 'Watervriendelijk tuinieren'.
- Er moeten draaiboeken zijn voor lange perioden van hitte en droogte. Er moet meer aanplant van groen in gebouwde omgevingen worden bevorderd ter voorkoming van hittestress.
- (Agrarische) bedrijven worden gestimuleerd om hun gebouwen te verduurzamen.
- Afspraken maken met het Waterschap over voldoende buffers voor water.

Beheer van openbare ruimte

Visie

Het is belangrijk om de leefomgeving blijvend op een goed kwaliteitsniveau te houden. Onder het beheer van openbare ruimte vallen water, verhardingen, openbare verlichting, groen en speelvoorzieningen. Het beheer moet, waar mogelijk, integraal gebeuren. Bij werkzaamheden en groot onderhoud aan wegen en riolering moet de openbare ruimte een kwaliteitsimpuls krijgen. Bomen, struiken en plantsoenen bevorderen de leefbaarheid in de gemeente. Daarom verdient groen extra aandacht.

Concreet

- Onderzoeken hoe openbare ruimte zo effectief en efficiënt mogelijk kan worden ingericht. Waar mogelijk moet betrokkenheid van burgers worden gestimuleerd.

- Openbare verlichting moet duurzamer worden door bij het vervangingsmoment toepassen van LED-verlichting. Storingen worden kort na melding opgelost.
- Er moet minder lichtvervuiling zijn. ‘Hotspots’ op bedrijventerreinen worden aangepakt.
- Onze waardevolle natuurgebieden moeten behouden blijven en er is nadrukkelijk aandacht voor natuur(stroken) bij nieuwbouwprojecten.
- Een bomenbeleidsplan voor de gemeente Vijfheerenlanden met aandacht voor bestaande bomen, kapbeleid, onderhoud en soortkeuze, is gewenst.
- De bestrijding van de hondenpoepoverlast heeft prioriteit.
- Onkruidbestrijding heeft meer aandacht nodig binnen onze gemeente.

Milieu en afval

Visie

Burgers en bedrijven produceren enorm veel afval en daar moeten ze zich bewust van zijn. De SGP wil het milieurendement bij afvalinzameling verhogen door een optimale afvalscheiding. Natuurlijk is er goed toezicht op de naleving van wetten en regels.

Concreet

- Bij afvalinzameling moet het milieurendement worden verbeterd. Daarom moeten afvalstromen tegen aanvaardbare kosten voor de burger optimaal worden gescheiden. Het serviceniveau moet minimaal gelijk blijven.
- Afvalscheiding moet zo veel mogelijk worden gestimuleerd door het omgekeerd inzamelen (VANG-Van Afval Naar Grondstof).
- Afvalbrengrstations Leerdam en Vianen blijven behouden en moeten gratis toegankelijk zijn voor particulieren.
- Afvalverwerking dient kostendekkend te zijn.
- Oud papier inzameling door verenigingen, kerken en stichtingen moet de gemeente Vijfheerenlanden blijven stimuleren en mogelijk maken.
- Bezien of kringloopwinkels ingeschakeld kunnen worden bij hergebruik van aangeboden producten op het afvalbrengrstation.

8. Ruimtelijke ordening, wonen, verkeer & vervoer

Visie

Vijfheerenlanden bouwt voor de kernen, gericht op de instandhouding van het noodzakelijke of gewenste voorzieningenniveau. Kwaliteit van wonen en ruimtelijke inrichting van het landschap zijn van een hoog niveau omdat deze keuzes bepalend zijn voor duurzaamheid, kwaliteit en onderscheidend vermogen. Waar mogelijk wordt rekening gehouden met toekomstige ontwikkelingen en behoeften op het gebied van duurzaamheid en gewenste leefomgeving. Keuzes passen bij de identiteit van het gebied of kern. Nieuwbouwwijk Broekgraaf en nieuwe dorp Hoef en Haag zijn plaatsen waar bij voorkeur de huisvestingsbehoefte van buiten de gemeente wordt ingevuld. Bij keuzes zijn identiteit en het belang van agrariërs belangrijke afwegingscriteria. De mogelijkheden van de Omgevingswet om een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving te realiseren, door minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven, lokaal maatwerk en uitgaan van vertrouwen, worden optimaal benut.

Bestemmingsplannen

Concreet

- Vijfheerenlanden beschikt over bestemmingsplannen die algemeen van opzet zijn en voldoende ruimte bieden voor maatwerk. De doorlooptijd van (bouw)plannen is zo kort mogelijk. Ambtenaren hebben een oplossingsgerichte attitude, men toont inlevingsvermogen in de situatie van aanvrager, verdiept zich in alle aspecten van het plan, bezoekt de locatie en bevordert zo de snelheid van de aanvraagafhandeling.
- Binnen kaders worden bestemmingsplannen in nauw overleg met de bewoners zelf opgesteld.
- De Welstandscommissie krijgt een marginaal toetsende rol bij bouwprojecten. Bij cultuurhistorische bebouwing, denk aan historische kernen en beeldbepalende bebouwing in het buitengebied, bewaakt ze vooral het historische karakter. Waar mogelijk moet welstandsvrij gebouwd kunnen worden.

Wonen in Vijfheerenlanden

Concreet

- Vijfheerenlanden bouwt qua woningtype en doelgroepen gevarieerd, de vraag uit de samenleving is leidend.
- Per kern worden in aantal en behoefte gebouwd zodat het basisvoorzieningenniveau in stand blijft en de binding met kern of buurt wordt versterkt. Bouwcontouren kunnen eventueel ter discussie worden gesteld. Voldoende betaalbare starterswoningen voor de jeugd en in de kern kunnen blijven wonen van ouderen zijn essentiële criteria bij keuzes. De gemeente ondersteunt dit beleid met maatregelen zoals advisering, ondersteuning (bijv. bij projecten van collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO), starters- en duurzaamheidsleningen e.d.
- Om de identiteit en sociale samenhang in kernen te versterken krijgen inwoners met 'kernbinding' en op andere (historische) aspecten aan deze kern verbonden

personen/gezinnen een voorkeurspositie, zonder mensen 'van elders' van wonen in deze kern uit te sluiten.

- Bouw van koopwoningen verdient prioriteit, sociale woningbouw wordt gerealiseerd waar nodig. Betaalbaarheid is dan een belangrijk criterium.
- Alle nieuwbouwprojecten zijn volledig aanpasbaar gebouwd (naast Bouwbesluit worden mogelijke noodzakelijke aanvullende eisen gesteld) gebaseerd op de behoefte van de a.s. koper/huurder (maatwerk) en voorzien van de infrastructuur die in de toekomst standaard zal worden (bijv. laadpalen). Zelfbouw wordt maximaal gefaciliteerd.
- Mantelzorgwoningen, tijdelijk of definitief, worden maximaal gefaciliteerd en bestemmingsplan technische beperkingen of andere regels worden zoveel mogelijk weggenomen. Tussentijds worden ruimhartig vrijstellingen verleend.
- Bouwen met verwerking van meer kunstzinnige uitingen, zoals tot de jaren'30 van de vorige eeuw gangbaar was, wordt sterk gestimuleerd.

Begraven

Concreet

- Er is tijdig aandacht voor het uitbreiden van begraafplaatsen in stad en dorpen. Schudden van de graven heeft wat de SGP betreft de voorkeur boven het ruimen van de graven.
- De hoogte van de begraafrechten dienen zodanig te zijn dat het voor iedereen mogelijk is zich te laten begraven. De exploitatie van een begraafplaats heeft daarom niet kostendekkend te zijn.

Verkeer

Concreet

- Vijfheerenlanden kent diverse verkeersknelpunten die mede veroorzaakt worden door sluipverkeer vanaf de hoofdwegen A27, A2 en A15. Het beste is om de fileproblemen op hoofdwegen aan te pakken om zo onnodige dure investeringen in N-wegen te voorkomen.
- Daarnaast zijn soms rondwegen nodig om woonkernen te ontlasten. Ook maatregelen die het sluipverkeer ontmoedigen worden ingezet.
- Aan de andere kant moeten de kernen onderling goed bereikbaar zijn. De huidige bereikbaarheid met openbaar vervoer, buurtbus, Molenhopper e.d. wordt in beeld gebracht. Er vindt onderzoek plaats naar een integraal, duurzaam en betaalbaar (collectief) vervoerssysteem dat voldoet aan de vraag van onze inwoners. Goede aansluitingen met de vervoersmogelijkheden en openbaar vervoer buiten onze gemeente zijn onmisbaar.
- De realisatie van een treinverbinding tussen Breda en Utrecht met een station in Vianen zal duurzaam bijdragen aan het oplossen van verkeersknelpunten en

economie. Het doortrekken van de tramverbinding Utrecht-Nieuwegein naar Vianen is ook een optie.

- Vijfheerenlanden stimuleert fietsen (vrij liggende fietspaden, snelfietsverbindingen tussen kernen) en lopen, wat positief is voor mens en milieu. Vooral veilige fietsroutes van schoolgaande kinderen krijgen speciale aandacht. Een inventarisatie en aanpak van onveilige fietsroutes wordt gemaakt.
- De bereikbaarheid binnen de gemeente maakt onderdeel uit van een integraal verkeer- en vervoersplan voor Vijfheerenlanden.
- SGP is voorstander van het afschaffen van het betaald parkeren in Leerdam.
- De SGP wil een beleid waarbij de geparkeerde auto's van de rijbaan verdwijnen. Op geringe loopafstand van woningen worden kleine goed verlichte en met camerabewaking en laadpalen uitgeruste parkeerterreinen aangelegd waardoor de doorstroming van het verkeer en de veiligheid op straat (spelende kinderen) wordt bevorderd.
- De gemeente ondersteunt initiatieven die het aantal autobewegingen terugdringt, zoals autodelersregelingen.

Spelen

Visie

(Buiten) spelen is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Bewegen is gezond, er worden sociale vaardigheden aangeleerd en de creativiteit wordt verbeterd. De straat en de buitenruimte moet hierop ingericht zijn.

Concreet

- Vijfheerenlanden geeft een kwaliteitsimpuls aan spelen in de breedste zin van het woord. Speelplekken waar kinderen zelf hun creativiteit kunnen botvieren (hutten bouwen etc.) zijn een belangrijk uitgangspunt. Er is aandacht voor kinderen met een beperking.
- Er zijn voor de kleintjes voldoende (veilige) en goed over de gemeente aangelegde speelplekken, op loopafstand van de woning. Hetzelfde geldt dit voor sport- en spelplekken voor de opgroeiende jeugd (bijv. skeelerbaan, sportveld(je)).
- Burgerinitiatieven voor aanleg en beheer van speelplekken worden ondersteund.
- De SGP pleit voor grotere speelplekken/speeltuinen waar bovenstaande activiteiten gecombineerd kunnen worden.

9. Financiën

Visie

De gemeente Vijfheerenlanden heeft een structureel sluitende begroting. De

structurele lasten in 2019 dienen in lijn te liggen met de optelsom van lasten van de gemeenten Leerdam, Vianen en Zederik in 2018. Het uitgangspunt is het voeren van een gezond en verantwoord financieel beleid. Dat betekent o.a. dat er tegenover structurele uitgaven ook structurele inkomsten moeten staan. De SGP wil de belastingdruk niet te laten stijgen (behoudens inflatiecorrectie en het eenmalige effect van het gelijktrekken van beleid vanaf 1-1-2019) en streeft zelfs naar een daling. Het doel van de SGP is om als gemeente Vijfheerenlanden voldoende reserves op te bouwen en een consistent beleid uit te kunnen voeren. Ook in minder goede tijden.

De SGP heeft de wens om de komende raadsperiode een efficiëntieslag te maken van 5 tot 10%. De SGP vindt een kritische rekenkamer belangrijk en zal deze dan ook ruimhartig ondersteunen om zijn rol waar te kunnen maken.

Belastingen en heffingen

Concreet

- De tarieven van rioolrecht, afvalstoffenheffing etc. zijn kostendekkend.
- De hoogte van de begraafrechten maakt het mogelijk dat iedere burger begraven kan worden.
- De gemeente Vijfheerenlanden bouwt voldoende financiële buffers op om financiële tegenslagen (in mindere tijden) te kunnen vangen. Is dit niet voldoende, dan zal eerst worden bezuinigd. Pas daarna zal belastingverhoging aan de orde kunnen zijn.
- De gemeente int leges bij het vervullen van diverse taken, zoals bijvoorbeeld bouwvergunningen. De hoogte van leges wordt bepaald door de werkelijke kosten en mag daarbij niet te veel uit de pas lopen met omliggende gemeenten.

Subsidies

Concreet

- De SGP wil verantwoord omgaan met subsidies. Hierbij zal zeker ook gekeken worden naar de mate van zelfwerkzaamheid.
- Subsidies aan kunst, cultuur, jeugd- en jongerenwerk en het verenigingsleven zullen beoordeeld worden op de toegevoegde waarde die ze hebben
- Subsidies hebben in principe een aanvullend karakter en zijn niet strijdig met christelijke waarden en normen.
- Subsidies beogen doelstellingen van publiek belang te ondersteunen en dienen zo nodig bij te dragen in de primaire levensbehoeften van burgers

Verantwoording van beleid

Concreet

- Het huis op orde hebben, betekent inzicht in alle risico's. De risico's, zowel conjuncturele als beleidsrisico's, zijn in beeld.
- De SGP vindt transparantie van het door de gemeente gevoerde (financiële) beleid belangrijk. Het college dient zich te verantwoorden over de gerealiseerde maatschappelijke effecten en daarvoor ingezette middelen.
- Rijkskortingen en grote financiële risico's bij projecten kennen een professionele projectaanpak met voldoende kaders. Hiermee worden (financiële) risico's beheersbaar.
- Ruim voor het einde van de aanstaande raadsperiode wil de SGP een uitgebreide audit laten uitvoeren om in beeld te krijgen wat de herindeling en nieuw beleid heeft opgeleverd.
- Bij (mogelijke) verkoop van aandelen Eneco wordt met de opbrengst hiervan eerst het weggefallen dividend gecompenseerd. Van de resterende opbrengst wordt bepaald wat de beste besteding is.